

SZÍJ Kamilla

ugyanaz mégsem

szeptember 28 – november 5

„EGY”

Szj Kamilla Vintage Galériában megrendezett kiállításán három nagyméretű, valamint egy kisebb lapokból álló szitanyomatát mutatja be, amelyeket az elmúlt egy évben készített. A szitanyomás technikájának felhasználásával készült, ugyanakkor egyedi munkák kiindulópontjai a hat különálló lap esetében ceruzarajzok, a másik három munka esetében pedig négy, hagyományosan a fametszés során használt fadúc volt. A dúcokról fényképek készültek – melynek eredményeként a munkákon nem csak a faragott vonalstruktúra, hanem a faanyag organikus mintázata is megjelenik – majd a digitális képek ezután fotóemulzió segítségével szitaszövetekre lettek levilágítva. A sziták különböző variációk szerint ismétlődő, egymás mellé való nyomtatásával végül két 3 méteres és egy 4,5 méteres monokróm mű készült el. A kisebb lapoknál a két színnel egymásra nyomtatott mintázatok rendszere szerint a pirossal szitázott vonalak változatlan állásúak, míg a feketével nyomottak variálódhatnak. A művek alapját Szj Kamilla úgy alkotta meg, hogy a lapokat, illetve a táblákat négyzet alakban összeillesztette és az így kapott tömbre egy vonalat rajzolt, majd a modulokat összekeverte, és a középvonalakat összekötötte egy másik vonallal. Ezt a műveletet többször megismételte, ennek eredményeként a nyomóminták tetszőleges pozíciójú és állású egymás mellé illesztése ellenére is a szerteágzó vonalak az egységek szélein esetenként folytatólagosan egymáshoz kapcsolódnak.

„EGY – máshonnan közelítve”

„A rajzok a fejemben összeálló gondolatok lenyomatai. (...) Nincs elrontott rajz, hiszen akkor kezdek el dolgozni, amikor valahol már kész a kép.” – írta Szj Kamilla doktori disszertációjában. A képekkel és képekben való gondolkodás a barlangrajzoktól és hieroglifáktól kezdve a középkori kontemplációra ösztönző kéziratok illusztrációin át a jelen számítógépes adatvizualizációs törekvéseiig jelen van az emberiség történelmében. Szj Kamilla munkáit azonban nem mint gondolatok tényleges reprezentációit kell értelmezni, és a néző feladata sem a gondolkodásmintázatok visszavezetése meghatározott gondolatokra. A befogadó a művekkel való találkozáskor eleinte egy absztrakt struktúrát észlel, feladványa pedig az arra való rátalálás lesz, hogy milyen rendezővel rejlik az első látásra talán átláthatatlan rendszerben. Eközben megteremtí saját asszociációit, a vizuális gondolkodás belső folyamatát: a mentális képek szubjektív tapasztalatát, a mű által nekiszegezett kérdéseket saját gondolatai között keresgélve értelmezi és válaszolja meg. Pontszerű és részleges megfigyeléseit azonban egy átlátható egészbe kell összerendeznie, hogy megértse az időben eltolódva észlelt és térben távoli dolgok viszonyát, részegységekből kell felépítenie a jelentő egészet. Bár ez a találkozás alapvetően érzéki és elementáris, az élményben való sodródás mellett azonban olykor tudatos megállás, szemlélődő távolságtartás is szükséges megfelelő rálátáshoz. Ahogy Szj Kamilla fogalmaz: „Egy felületet kínálok fel, amiben bókálászni lehet szabadon.”

„EGY – máshonnan közelítve”

„Az országút ereje más annak, aki járja, és más annak, aki repülőgépen száll fölötte el. (...) Aki repül, csak azt látja, ahogy az út keresztülkúszik a tájon, számára ugyanolyan törvények szerint göngyölődik le, mint a körötte messze nyúló terrén. Csak aki járja az utat, tud valamit uralmáról és arról, ahogyan abból a vidékből, mely a repülőnek felgöngyöltetett sík-lap csupán, az út távolokat, szép kilátókat, tisztásokat, új és új vetületeket kommandíroz elő minden egyes fordulata révén...” – írta Walter Benjamin 1928-ban *Egyirányú utca* című kötetében, melynek egyszerre költői és filozófiai szövegeire sokszor „Denkbilder”-ként, vagyis idézőjelesen „gondolatképekként” is hivatkozik az irodalom. Theodor W. Adorno ezeket az aforizmatikus szövegeket így értelmezte: [ezek] „Inkább odafirkált képzeletvilágok, példázatos megidézései valaminek, ami szavakkal nem mondható el. Nem a fogalmi gondolkodást akarják megakadályozni, inkább enigmatikus formájukkal akarnak sokkolni és ezáltal mozgásba lendíteni a gondolatot, mert a gondolat hagyományos formájában merevnek, konvencionálisnak és korszerűtlennek tűnik. Valami, ami a megszokott módon nem bizonyítható, mégis kényszerítő erejű, a gondolkodás spontaneitását és energiáját ösztönző, anélkül, hogy szó szerint értendő lenne, egyfajta intellektuális rövidzárlaton keresztül szikrákat szít, amely hirtelen új fényt vet az ismerősre, és talán lángra lobbantja.”

„EGY – máshonnan közelítve”

Az említett kötet megjelenése után majdnem hatvan évvel, a Benjamin és Adorno által képviselt frankfurti iskola élénken továbbélő hagyományai közé érkezett meg Szj Kamilla, amikor Frankfurtba költözött és Offenbach am Mainban megkezdte tanulmányait a Hochschule für Gestaltung vizuális kommunikáció szakán. Szj Kamilla és Walter Benjamin műveiben és módszereiben egyaránt hangsúlyos a megismeréshez kapcsolódó bolyongó mozgás motívuma és folyamata: akárcsak a Benjamin által költői gondolatképekkel leírt szemlélődő barangolás esetében, Szj Kamilla munkáit nézve is elágazásokkal teli gondolathálózatokon, útvonalakon kószálhatunk modulról modulra a részegységekből építkező művekben. Benjamin nézetei szerint a bennünket körülvevő tér és idő megértéséhez szükséges gondolkodás csak a meg-megtorpanó séta által születhet meg, módszeréhez ezért a huszadik században fokozottan felgyorsuló nagyvárosi élet ellensúlyozására hozzátartozik a gondolatok szüntelen kavargásának megállítása is. Szj Kamilla munkái esetében a befogadó gondolkodói aktivitásának előidézése is ebben a tudatosan lelassított és sodródó, de olykor megszakított mozgásban és térben rejlik. Benjamin egymásba fonódó és átvitt értelmezéseket létrehozó „passzázstechnikájával” analóg módon Szj Kamilla módszere is újabb és újabb kapcsolódási pontokat és szerteágzó átjárókat kínál fel az általa létrehozott alapstruktúrában, vagyis a variációkkal ismétlődő rendszerben, melynek részeiben a vonalak mentén bolyongva, és olykor eltévedve gondolkodhatunk a bennünket körülvevő világról.

RÁTKAI Zsófia

Irodalom: Theodor W. Adorno: Benjamins »Einbahnstraße«. In: u.ő.: *Über Walter Benjamin*. Suhrkamp Verlag, Frankfurt am Main, 1990, 27-28; Walter Benjamin: *A szírének hallgatása – Válogatott írások* (ford. Szabó Csaba). Osiris Kiadó, Budapest, 2001, 166; Szj Kamilla: *A rajz mint gondolkodás, folyamat és módszer*. DLA értekezés. Magyar Képzőművészeti Egyetem, Budapest, 2016; Szj Kamilla: *fehér lyuk*. Kiállítási katalógus. Kortárs Művészeti Intézet, Dunaújváros, 2018.

Szj Kamilla a szitanyomatokat Zarubay Bence és Heimo Wallner segítségével készítette el.

Szj Kamilla (1957) képzőművész. Szj Kamilla a kortárs rajz egyik legfontosabb magyarországi képviselője. Alkotótevékenységének középpontjában a rajz és a grafika alapját képező vonal áll. Szj már korai munkásságában a sokszorosító grafikai technikák alkalmazásával, lemezeit modulokként alkalmazva egyedi műveket alkotott, majd a nyomtatást elhagyva rajzkarcokat és ceruzarajzokat kezdett készíteni. Monokróm vagy többszínnyomású műveit eszköztárának és motívumainak minimálisra redukálásával készíti el, a direkt komponálás kiiktatásával ismétlődő jelekből struktúrákat, rendszereket hoz létre. Első egyéni kiállítását 1990-ben rendezték az Óbudai Pincegalériában, majd műveit önálló kiállításokon mutatta be többek között a Budapest Galériában (2003), a Paksi Képtárban (2012) és a dunaújvárosi Kortárs Művészeti Intézetben (2017). 2017-ben DLA fokozatot szerzett a Magyar Képzőművészeti Egyetemen, munkái folyamatosan bemutatásra kerülnek mind hazai, mind nemzetközi kiállításokon. Művei megtalálhatóak többek között az Amt für Wissenschaft und Kunst (Frankfurt am Main), Bibliothek Alexandrina (Alexandria), Ludwig Múzeum – Kortárs Művészeti Múzeum (Budapest), Magyar Nemzeti Galéria (Budapest) és a Museum Ritter (Waldenbuch) gyűjteményében.

SZÍJ Kamilla
ugyanaz mégsem
szeptember 28 – november 5

Cím nélkül, 2021
szitanyomat papíron, 150x300 cm

//

Cím nélkül, 2021
szitanyomat papíron, 150x450 cm

//

Cím nélkül, 2021
szitanyomat papíron, 150x300 cm

//

Cím nélkül, 2021
6 szitanyomat papíron, 51,5x51,5 cm egyenként